

MODERNIZACE VÝUKY V PREDRADUÁLNÍ PŘÍPRAVĚ UČITELŮ PRIMÁRNÍ ŠKOLY

RAŠKOVÁ Miluše, ČR

Resumé

Příspěvek informuje o aktivitách, které již podpořily zkvalitnění vysokoškolské přípravy učitelů na Pedagogické fakultě UP v Olomouci. Dále upozorňuje na tvorbu nového studijního materiálu multimediálního charakteru, který jako další prostředek moderní výuky výrazně přispěje k prohloubení a zdokonalení profesní přípravy budoucích učitelů mateřské a primární školy v oblasti environmentální výchovy.

Klíčová slova: nový didaktický prostředek, komplexní metody vyučování, projektové vyučování.

THE MODERNIZATION OF TEACHING IN UNDERGRADUATE TEACHER TRAINING FOR PRIMARY SCHOOL

Abstract

The contribution informs about activities, which already support improving of teachers' academic preparation at Pedagogical faculty of Palacký University in Olomouc. Further it attention to new study material production of multimedia character, which like other modern schooling resource contribute markedly to deepen and improving of future teachers' professional preparation in the kindergarten and in the primary school in environmental education domain.

Key words: a new didactics' instrument, complex teaching methods, the project teaching.

1 Úvod

V minulém ročníku konference TRENDY VE VZDĚLÁVÁNÍ 2009 jsme upozornili v příspěvku *Studijní materiál multimediálního charakteru k sexuální výchově pro studenty a učitele mateřské a primární školy* (RAŠKOVÁ, 2009) na přípravné aktivity v souvislosti s tvorbou nového materiálu, který spojil digitalizované složky v interaktivní celek a umožnil inovovat studijní disciplíny *Základy rodinné a sexuální výchovy* (pro studenty oborů v prezenční, kombinované a paralelní formě studia, jež připravují budoucí učitele mateřských a primárních škol) a *Sexuální výchova v mateřské a primární škole* (pro studenty doktorského studijního programu) na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Vytvořením studijního materiálu multimediálního charakteru pro výše uvedené studijní disciplíny se přispělo ke zkvalitnění didaktické připravenosti učitelů k sexuální výchově zejména o vizualizaci specifických metodických postupů uplatněných v konkrétní pedagogické praxi. Tímto způsobem se rozšířila možnost studovat problematiku v jiné podobě, a to názorněji, efektivněji a moderněji na rozdíl od klasičtějšího studia prostřednictvím pouze tištěných (statických) materiálů.

Při realizaci projektu se uskutečnila spolupráce jak s fakultními, tak mimofakultními subjekty. V rámci fakultní spolupráce hlavní řešitelky a spoluřešitelky projektu se zástupcem ze Střediska didaktické a informativní techniky na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci proběhly veškeré konzultace, které se týkaly příprav, realizace a zpracování

nových audiovizuálních ukázek s komentářem. V rámci fakultní spolupráce také vznikla finální podoba studijního materiálu multimediálního charakteru.

Dále se uskutečnila mimofakultní spolupráce jednak s vybranými učiteli mateřských a primárních škol, kteří prostřednictvím konzultací s řešitelkou a spoluřešitelkou projektu připravili a zrealizovali na školách za účasti studentů příslušných oborů na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci ukázkové hodiny s metodickými výstupy zaměřenými na využití sexuální výchovy v edukačním procesu preprimárního a primárního vzdělávání, jednak s odborníky z řad vysokoškolských pracovníků a se zástupci Společnosti pro plánované rodičovství a sexuální výchovu, kteří se profesně zabývají problematikou sexuální výchovy, a to v rolích odborných konzultantů, komentátorů a supervizorů projektu.

Finálním výstupem projektu FRVŠ (RAŠKOVÁ, 2009) souvisejícím s jeho podstatou, řešením i prezentací výsledků je nově zpracovaný studijní materiál multimediálního charakteru, který je od ledna 2010 pod názvem *Sexuální výchova v pedagogické praxi mateřské a primární školy* trvale umístěn na webových stránkách našeho pracoviště www.kpv.upol.cz.

Nově vytvořený studijní materiál jako další nezbytný prostředek pro moderní výuku přispěl k prohloubení a zdokonalení profesní přípravy budoucích učitelů v oblasti rodinné a sexuální výchovy. Z hlediska svého multimediálního charakteru a dostupnosti na internetu je nově vytvořený studijní materiál využitelný pro inspiraci či potřebu i jiných vysokých škol, které mají odpovídající studijní obory, stejně jako pro učitele a vychovatele v pedagogické praxi, pro rodiče a širokou veřejnost.

2 Další aktivity směřující ke zkvalitnění didaktické připravenosti učitelů

V letošním roce prostřednictvím řešení projektu *Environmentální výchova v pedagogické praxi mateřské a primární školy – studijní materiál multimediálního charakteru pro studenty a učitele* (FRVŠ 2010) pokračujeme s hlavní řešitelkou tohoto projektu PhDr. Vlastou Hrdličkovou, Ph.D. v rozšíření nabídky studijního materiálu multimediálního charakteru, který přispěje (obdobně jako ten předcházející) ke zkvalitnění didaktické připravenosti učitelů k environmentální výchově opět o vizualizaci specifických metodických postupů uplatněných v konkrétní pedagogické praxi. Studijní disciplíny, garantované Katedrou primární pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a orientující se na didaktickou složku edukace environmentální výchovy, budou doplněny o využití didaktického prostředku, který v názorné, efektivní a moderní podobě umožní studentům a všem zájemcům inspirativně nahlédnout na metodiku vyučování, kterou jejich realizátoři využili v pedagogické praxi při různých činnostech.

V současné době je také na našem pracovišti připravován projektový návrh na vytvoření nového vyučovací předmětu, jehož koncepce směřuje zejména k praktickému výcviku didaktických dovedností a přispěje k inovaci stávajících předmětů tím, že podpoří zkvalitnit úroveň didaktické připravenosti a umožní odstranit absenci předmětu specificky zaměřeného pouze na praktickou činnost studentů. Záměrem projektu je, aby si studenti mohli vytvořit a postupně upevnit specifické didaktické dovednosti, které souvisejí s uplatňováním moderních didaktických metod za využití různých moderních didaktických prostředků (včetně využití materiálů multimediálního charakteru, interaktivní tabule apod.) v edukaci v primární škole. Zdokonalí se tak v oblasti praktického využívání moderních didaktických metod a prostředků a zkvalitní si vlastní úroveň celkové didaktické připravenosti, jež patří mezi nezbytné součásti současné profesní připravenosti učitele. Zkvalitněním úrovně didaktické připravenosti prostřednictvím nácviku potřebných specifických didaktických dovedností v rámci nabízených vzdělávacích aktivit ve výuce nového vyučovacího předmětu budou

studenti podpoření v získání plnohodnotné kvalifikace pro výkon učitelské profese v primární škole (tj. na 1. stupni ZŠ) a zvýší si tak uplatnitelnost na trhu práce.

Modernizaci výuky v pregraduální přípravě učitelů primární školy lze také chápat z pohledu problematiky didaktické připravenosti jako možnost využití takových metod, forem a prostředků, jež výrazněji odrážejí současné potřeby edukační reality. Z tohoto důvodu je potřeba, aby studenti byli seznamováni s pozitivy komplexních vyučovacích metod, které si následně mohou při praktickém výcviku osvojit. Podle slov Maňáka a Švece (Paído, 2003, s. 131): „Komplexní výukové metody poskytují na didaktickou kategorii metod praxeologický pohled, který je výrazně začleňuje do konkrétních situací edukační praxe...Komplexní metody rozšiřují prostor výukových metod o prvky organizačních forem, didaktických prostředků a mnohem víc než předchozí skupiny metod reflektují též celkové cíle výchovy a vzdělávání.“ Ideální propojení komplexních vyučovacích metod a integrace učiva spatřujeme v projektovém vyučování, o kterém jsme již několikrát publikovali (RAŠKOVÁ, 2006, 2007).

3 Závěr

Modernizaci výuky v pregraduální přípravě učitelů primární školy musíme neustále věnovat patřičnou pozornost. Na kvalitu a připravenost učitele vzdělávat a vychovávat žáky v primární škole jsou neustále kladeny vyšší a vyšší požadavky. Neustále deklamujeme, že v primární škole má rozhodující roli zpravidla jeden učitel, který musí být všestranným odborníkem v řadě vědních disciplín i kvalitním metodikem, který je schopen děti adekvátně vzdělávat a vychovávat často v nelehkých podmínkách současné pedagogické praxe. V rámci přípravy na budoucí povolání – budoucí učitelskou profesi musíme naše adepty na vysoké škole připravit co nejlépe a pochopitelně s přihlédnutím k novým trendům a možnostem, které přinášejí nové vyučovací technologie.

4 Literatura

1. MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. 219. s. ISBN 80-7315-039-5.
2. RAŠKOVÁ, M. Nebojme se projektové metody. *Informatorium 3-8. Časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD*. Praha: Portál, 2006, XIII, č. 4, s. 6 – 8. ISSN 1210-7506.
3. RAŠKOVÁ, M. Projekt jako moderně didaktická metoda. *Sborník příspěvků z mezinárodní vědecko-odborné konference „XX. DIDMATTECH 2007“*. Elektronická verze monografie. Olomouc: Votobia, 2007. ISBN 80-7220-296-0. (recenzováno)
4. RAŠKOVÁ, M. Studijní materiál multimediálního charakteru k sexuální výchově pro studenty a učitele mateřské a primární školy. *Monografie z mezinárodní konference Trendy ve vzdělávání 2009*. Elektronická verze monografie. Olomouc: Votobia, 2009. ISBN 978-80-7220-316-1.
5. RAŠKOVÁ, M. Uplatňování výchovných integračních aktivit prostřednictvím projektové metody při pedagogické činnosti v mateřské škole. *Sborník příspěvků z 2. odborného semináře „Evaluace a inovativní aplikace bakalářského studijního oboru Učitelství pro mateřské školy“*. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 2007, s. 81 – 87. ISBN 80-7220-297-6. (recenzováno)
6. RAŠKOVÁ, M. Využití multimediálního prostředku jako motivace pro realizaci sexuální výchovy v MŠ a ZŠ. 17. *Celostátní kongres k sexuální výchově v České republice. Sborník referátů*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2009, s. 112 – 114. ISBN 978-80-7399-835-6.

Lektoroval: Plevová Irena, Doc., PhDr., Ph.D.

Kontaktní adresa:

Miluse Rašková, Doc., PaedDr., Ph.D., Katedra primární pedagogiky, Pedagogická fakulta UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, ČR, Tel. +420/585 635 107, e-mail: miluse.raskova@upol.cz